

22.4.2018

לכבוד: מר רותם יואלי – יו"ר מועצת תנועות הנוער

מר נפתלי דרעי – מזכ"ל מועצת תנועות הנוער

הנדון: תגובת הפורום החילוני להחלטת החרם הכלכלי של תנועת בני עקיבא

1. לפי הדיווח בתקשורת (<http://www.news1.co.il/Archive/001-D-401350-00.html>) ביום 18.4.18 ננעלה הועידה הארצית של תנועת בני עקיבא, שבה קיבלה התנועה החלטות דרמטיות ביחס למעורבותה של התנועה בעיצוב המרחב הציבורי בישראל. שתי החלטות דרמטיות התקבלו בהקשר זה: הראשונה – החרמת עסקים שאינם שומרי שבת, השנייה – יצירת שיח בין תנועות הנוער לגבי אופי השבת בישראל.
2. ההחלטה הראשונה היא החלטה, שככל הידוע לנו, היא תקדימית: תנועת נוער בישראל, המתקצבת על ידי המדינה (משמע, על ידי כלל משלמי המיסים שבה), מבקשת להטיל חרם כלכלי על מי שאינו מקיים אורח חיים התואם את אמונותיה. בני עקיבא הינה תנועת נוער אדירת מימדים, המהווה כוח כלכלי משמעותי. חרם שכזה פוגע במגוון בעלי עסקים שהינם אזרחים ישראלים שווי זכויות, שומרי חוק ומשלמי מיסים. הוא נועד, כפי שניכר מסעיף 3 בהחלטת התנועה, להפעיל לחץ על בעלי עסקים אלו לקיים אורח חיים דתי יותר, כזה המנוגד לאורח חייהם ועולם הערכים שלהם. פגיעה כלכלית מעין זו, כאשר המניעים הם דתיים ומיסיונריים (ולא שיקולים ענייניים של צורך השירות), מעלה סימני שאלה קשים לגבי זכותה של התנועה לתקצוב ממשלתי. בימים אלה פונה הפורום החילוני למשרד החינוך, משרד המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה בדרישה לעצירת המימון של בני עקיבא בשל פעולות התנועה העומדות בניגוד לתנאי התקצוב.
- מלבד הפגיעה בבעלי העסק יש בצעד זה משום פגיעה במרבית הציבור בישראל (לרבות בחילונים, מסורתיים ולא-יהודים) אשר נהנים משירותים של עסקים הפתוחים בשבת. ציבור זה שולח את ילדיו לתנועות הנוער הלא-דתיות, אשר צורכות, בדרכן, מגוון שירותים כגון שירותי הסעות, חינוכי דרך, שירותי אבטחה ורפואה וכו'. חרם כלכלי מעין זה עלול לגרום לעסקים מעין אלו לפגיעה כלכלית כה קשה עד כי ייאלצו להעלות מחירים באופן דרמטי ואולי אף לפשיטת רגל וסגירת בתי העסק. השלכות אלו אינן פוגעניות רק לבעלי העסק, אלא גם לציבור הצורך שירותים אלו, ובכלל זה תנועות הנוער עצמן.
3. ההחלטה השנייה היא כביכול החלטה תמימה, שיש בה מן הרצון המשותף לכולנו להרבות בשיח הבין-מגזרי בכלל, ובין חניכי תנועות הנוער בפרט. אולם, מבט מעמיק יותר בהחלטת התנועה מגלה את מטרות התנועה בשיח מעין זה:

"התנועה תנפיק תעודת "נאמן השבת הציבורית" שתחולק לעסקים שומרי השבת. הענקת התעודות תלווה בפרסום הולם.

התנועה רואה את חשיבותה הדתית וההיסטורית של השבת [...] ואת מרכזיותה למרחב הציבורי של המדינה. מאז קום המדינה פעלה הציונות הדתית לעיצוב דמותה הדתית של המדינה בכלל ושל שמירת השבת בה בפרט [...] מתוך רצון להוביל בדרך תורה ועבודה, מקבלת התנועה על עצמה אחריות לפעול ליישוב המחלוקות הציבוריות בנושא. על כן: [...] אנו מטילים על חברי התנועה, ליזום שיח בין מגזרי עם כל חלקי החברה הישראלית - בהנחיית רבני התנועה - במטרה ליצור שיתופי פעולה שיאפשרו כינון מרחב ציבורי לשבת בישראל, מתוך הסכמה ופעולה משותפת".

כביכול מדובר בשיח בין-מגזרי, המתקשר וודאי לערכים של היכרות וסובלנות. אולם בפועל, ניכר מן הדברים הרצון "לעצב את דמותה הדתית של המדינה" ו"ליצור שיתופי פעולה שיאפשרו כינון מרחב ציבורי לשבת בישראל [...]", קרי להחיל את השבת הדתית (אורתודוקסית) על המרחב הציבורי בישראל.

4. קיימת סתירה מהותית בין ההזמנה לשיח בין מגזרי, לבין היוזמה לחרם כלכלי על מי שמשתייך לאותו מגזר אחר, שעומו מעוניינים (כביכול) להיפגש. כל מי שעוסק בחינוך יודע ששיחה מכבדת ושוויונית בין אדם לזולתו לא יכולה להיעשות בד בבד עם יחס מזלזל כלפי אמונותיו של הזולת.

5. לאור כל זאת, הפורום החילוני מביע ספקנות רבה לגבי כוונתה של תנועת בני עקיבא לקיים דיאלוג המבוסס על כבוד של ממש לבני המגזר שמולם. אנו חוששים שבני עקיבא רואה בשיח בין מגזרי מעין זה, כלי (נוסף) לשינוי המרחב הציבורי בישראל, אם בדרך של מו"מ, ואם בדרך של הטפה מתנשאת. בהקשר זה יש לציין, שבאותה וועידה ממש קראה בני עקיבא "לפעול לחיזוק הזהות היהודית ללא מורא, וללא חשש מפני האשמה שקרית ב"הדתה" (סעיף 5). מה שבני עקיבא רואים כטענה שקרית, נמצא, בסקר אחר סקר, כתופעה המטרידה ומדאיגה את הציבור החילוני בישראל.

6. לפיכך, אנו קוראים למועצת תנועות הנוער ולכל התנועות החברות במועצה זו, להימנע ממפגשים או שיתופי פעולה עם בני עקיבא הנוגעים לאופי השבת והמרחב הציבורי בישראל, עד אשר תבטל בני עקיבא את ההחלטה הפוגענית של חרם זה. מפגש צריך להתבסס על כבוד הדדי (ולא חד-כיווני) למערך האמונות ואורח החיים של כל צד. חשוב לציין, שהפורום החילוני תומך בלב שלם במפגשים בין המגזרים וישמח לראות מפגשים כאלו בין תנועות הנוער, לאחר שתנועת בני עקיבא תחזור לנקודת פתיחה שוויונית ומכבדת.

7. לתגובתכם נודה.

בברכה,

בן לב-קדש

מנהל תחום חינוך, הפורום החילוני

דוא"ל : hiloniorg@gmail.com

